

RABBI LÖW A SMRT

(K Alešovým obrázkům.)

Jehuda Löw ben Bezalel, „veliký rabbi“, byl slavný mezi svými. Než i křesťané si ho vážili, jejich učenci, vznešení pánové, i sám král. Nikdo se mu nevyrovnal ve znalosti talmudu a kabbaly a ve hvězdách četl tak, že i Tycho de Brahe, králův hvězdář, jej ctil. Z jeho rukou vyšel hliněný „golem“, ježž oživil, když do úst mu vložil tajemný „šem“. Rabbi zmáhal tajemství přírody jiným ukrytá, i na samu smrt se odvážil.

Stala se proměna na slunci a mor přišel mezi Pražany. Zle bylo po pražských městech a v židovském nejhůře. Hruza v každém stavení, nejhroznější však v Beth-Chajmu, kamž od úsvitu do noci přinášeli morem poražené. Tam do „zahrady mrtvých“ ubíral se v ten čas jednoho dne rabbi Löw, provázen svými žáky. Chtěl vejítí zadní brankou a již vytáhl klíč z tobočky u pasu. Než šedá branka pod starými stromy sama se otevřela. Mátožná postava bledé a chmurné tváře v šerém závoji stála v ní, držíc v hubené pravici popsáný pruh papíru. To smrt tam čekala. Všichni se jí lekli, jen rabbi Löw zmužile k ní přikročil a mžikem vyškubl jí listinu z ruky.

„Tentokráte jsi mně ušel,“ zahuhlala smrt, „chraň se však potkání!“ A zmizela. Jen ten list po ní zbyl. Na listě jména těch, kteří měli s ní odejít, rabbi Löw a všichni jeho žáci.

Tak ji přemohl po prvé. Pak s ní stále zápasil, neboť smrt ustavičně o něj ukládala. Divokým koněm na něj na ulici udeřila, než rabbi včas uhnul. Po břehu Vltavy se procházel a břeh se utrhł mu zrovna pod nohou. Ale rabbi se krokem zachránil. Smrt se ukryla na dně poháru; rabbi ji postřehl, nedopil a ušel jí. V rozzuřeném zástupu křesťanů se na něj hnala; jeho moc však byla silnější. Bláto a kamení, jež po něm z davu jen přšely, v kvítí se proměnilo; růže a fialky padaly na jeho hlavu a k jeho nohám. Za tmavé, bouřlivé noci vkradla se smrt do jeho ložnice a

v černé tmě se plížila k jeho loži, neslyšána, jako stín. Rabbi Löw však jí přece uslyšel; rychle vstal, rozžehl kahan a jal se čísti v talmudu. A smrt neměla k němu moci.

Léta ubíhala v tom zápasení. Rabbimu zbělely vlasy i brada; již nastal osmdesátý rok jeho věku. I sešla se všechna jeho rodina, synové a dcery, snachy a zeťové, vnuci a pravnuci a přinesli mu dary. Věrná jeho staříčká žena podala mu kytku s překrásnou růží. Rabbi Löw se radoval z dětí svých, jejich potomstva i z jejich darův; ale když bělovlasá žena jeho podávala mu tu krásnou růži, pohnulo se mu srdce. Svěží růže připomenula mu první čas, když byl mlád on i jeho žena, když jim jejich láska počala kvésti.

V tom pohnutí zapomněl na svou dávnou nepřítelkyni. Vzal růži a přivoněl k ní plným douškem. Vůně květu i mláďí jej ovanula tak silně a líbezně, že přivřel oči a povzdechl blažeností. Přivřel oči a už jich neotevřel. Mrtev klesl do náručí své bělovlasé ženy a svých dětí. Smrt v růži ukrytá jej přemohla.